

Johtokunnan jäsen Marja Nykänen

Suomen Pankki

Pohjoismaiset kytkökset ja velkaantuneet kotitaloudet rahoitusvakauden riskeinä

Euro & talous 2/2017

Vakauservio

- Julkaisu Suomen Pankin Euro & talous -sivustolla, ks. <http://www.eurojatalous.fi/fi/rahoitusvakaus/>
- Vuosittainen arvio Suomen rahoitusjärjestelmän vakaudesta ja vakautta uhkaavista riskeistä
- Koostuu pääkirjoituksesta, vakauserviosta ja erillisartikkeleista

Kansainvälisen talouden näkymät parantuneet, mutta ennustettua heikomman kehityksen riskejä on

- Maailmantalouden ennustettu kasvu lähivuosina tasaista, muttei historiaansa nähden erityisen nopeaa
- Sijoittajien optimismiin ja riskinottohalukkuuden kasvu näkynyt osakekursseissa ja riskilisissä
- Maailmantalouden ennusteen riskit painottuvat ennustettua heikomman kehityksen suuntaan
 - Kiinan talouden ennustettua voimakkaampi hidastuminen
 - Protektionismin kasvun uhka
 - Sijoittajien riskimielialojen kääntyminen
- Globaalin rahoitussäätelyn vesittyminen pitkän aikavälin riskinä

Euroalueen talouden vahvistuminen ei ole poistanut pankkisektorin riskejä

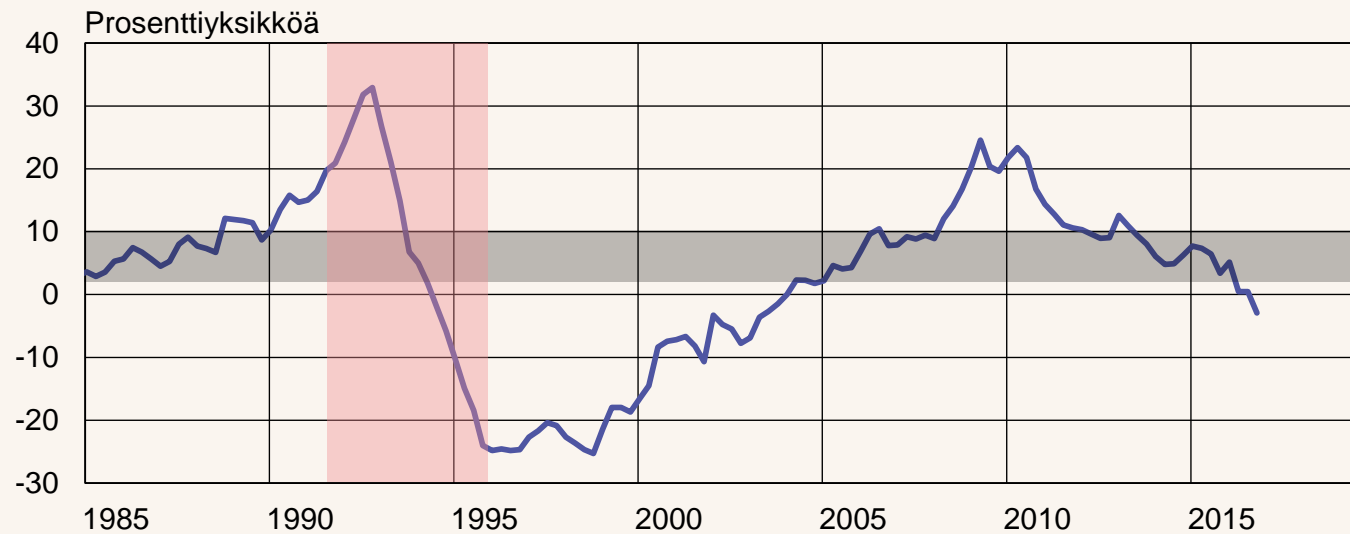
- Euroalueen talouskasvu vahvistunut
- Euroalueen rahoitusjärjestelmän ongelmana pankkien heikko kannattavuus ja suuret järjestämättömät saamiset
- Pohjoismaissa talouskasvu vahvaa, mutta huolena asuntomarkkinoiden suurenevat epätasapainot

Suomessa ei välittömiä talous- ja luottosuhdanteisiin liittyviä vakaushuolia

Pankkikriisejä ennakoivan riskimittarin arvo yhä pienentynyt

- Yksityisen sektorin luottokanta/BKT-suhteen trendipoikkeama
- Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen kynnsarvot

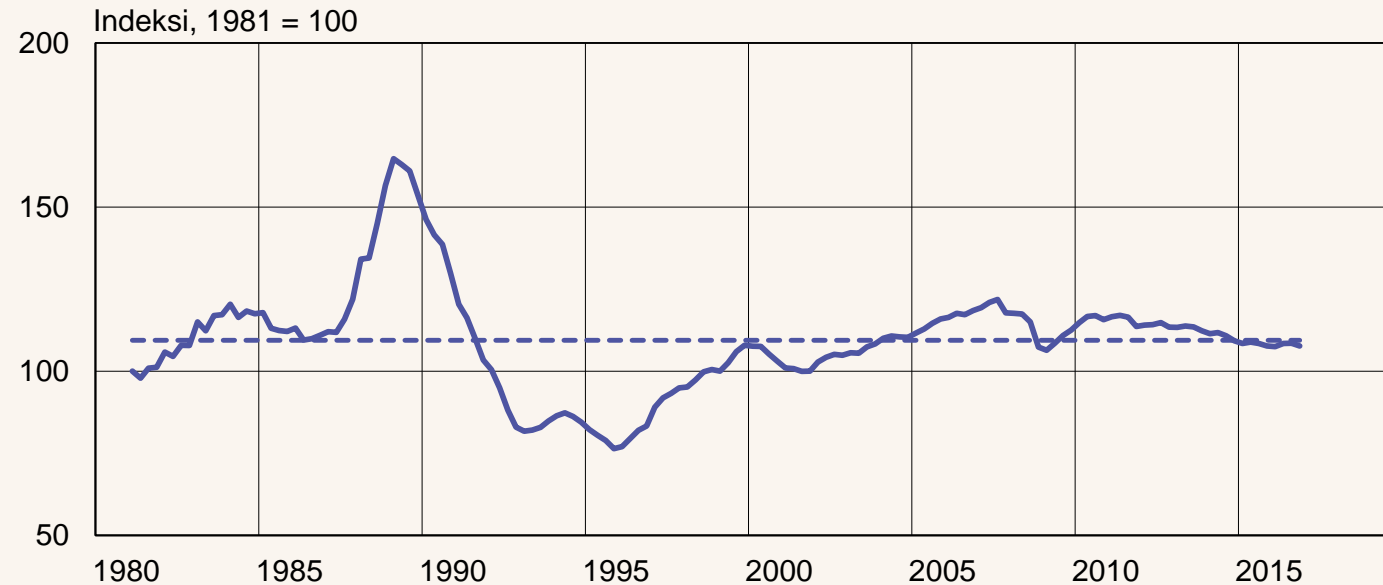
Lähteet: Kansainvälinen järjestelypankki (BIS), Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
3.5.2017
eurojatalous.fi

Asuntojen hinnat lähellä pitkän aikavälin keskiarvoaan

Asuntojen suhteelliset hinnat lähellä pitkän aikavälin keskiarvoa

— Asuntojen hinnat suhteessa palkansaajien ansiotasoon - - - Pitkän aikavälin keskiarvo

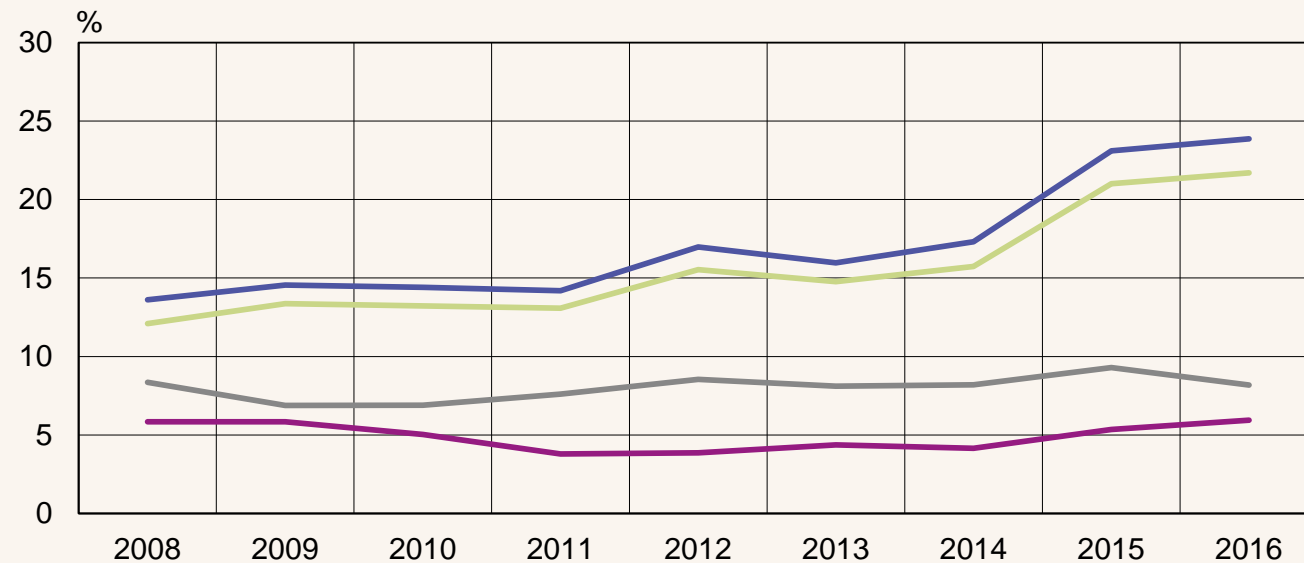
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
3.5.2017
eurojatalous.fi

Suomen pankkisektori kannattava ja vakavarainen

Suomen pankkisektori on kannattava ja vakavarainen

— Kokonaisvakavaraisuussuhde — Ydinvakavaraisuussuhde
— Omat varat suhteessa taseeseen — Oman pääoman tuotto

Lähteet: Finanssivalvonta ja Suomen Pankin laskelmat.
3.5.2017
eurojatalous.fi

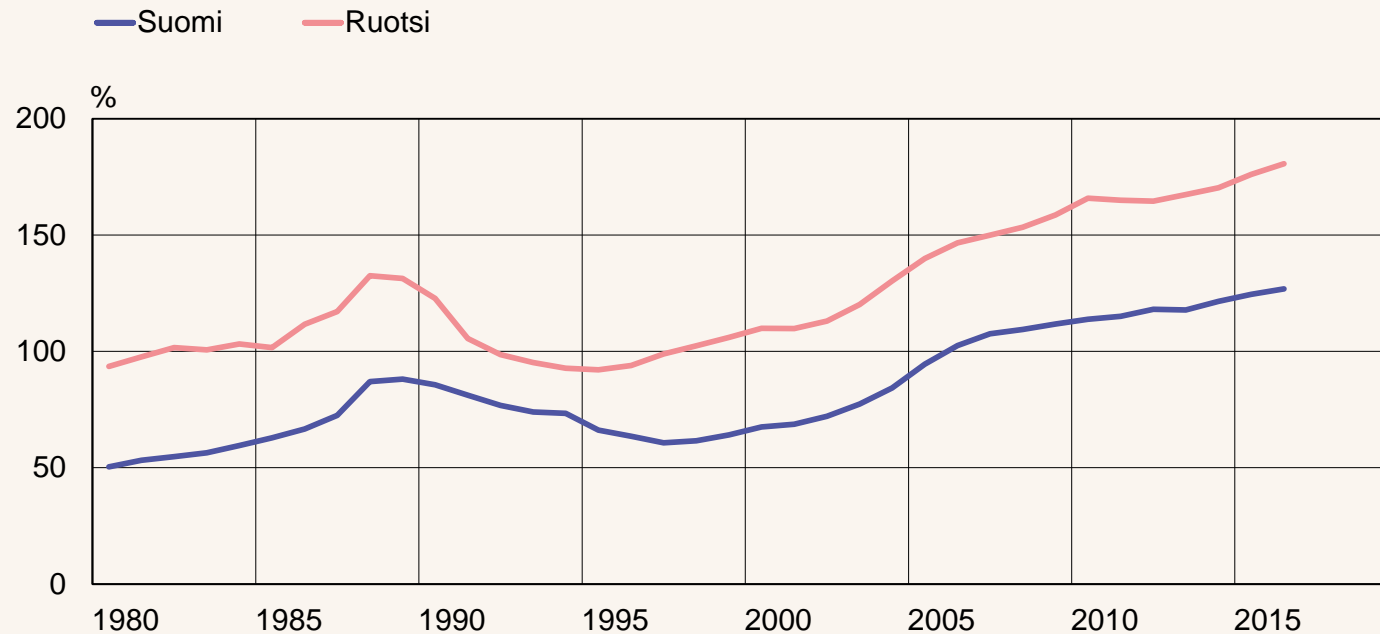
Pankkien sivukonttoristuminen lisää rakenteellisia haavoittuvuuksia...

- Pohjoismaiset suuret pankit muuttaneet tai muuttamassa konsernirakenteitaan
- Muutokset lisäävät pankkijärjestelmien kytkeytyneisyyttä ja edesauttavat riskien ja kriisien leviämistä maasta toiseen
- Kansallisilla viranomaisilla rajallinen rooli sivuliikkeiden valvonnassa ja kriisinhoidossa
- Laadukkaan makrovakauseräpolitiikan, finanssisäätelyn ja viranomaisyhteistyön merkitys kasvaa

...samoin kuin kotitalouksien ennätysellinen ja jatkuvasti kasvava velkaantuminen

Kotitaloudet ennätysellisen velkaantuneita tuloihinsa nähden

Kotitalouksien velka suhteessa käytettävissä olevaan vuosituloon.

Lähteet: Tilastokeskus ja Ruotsin tilastoviranomainen.

2.5.2017

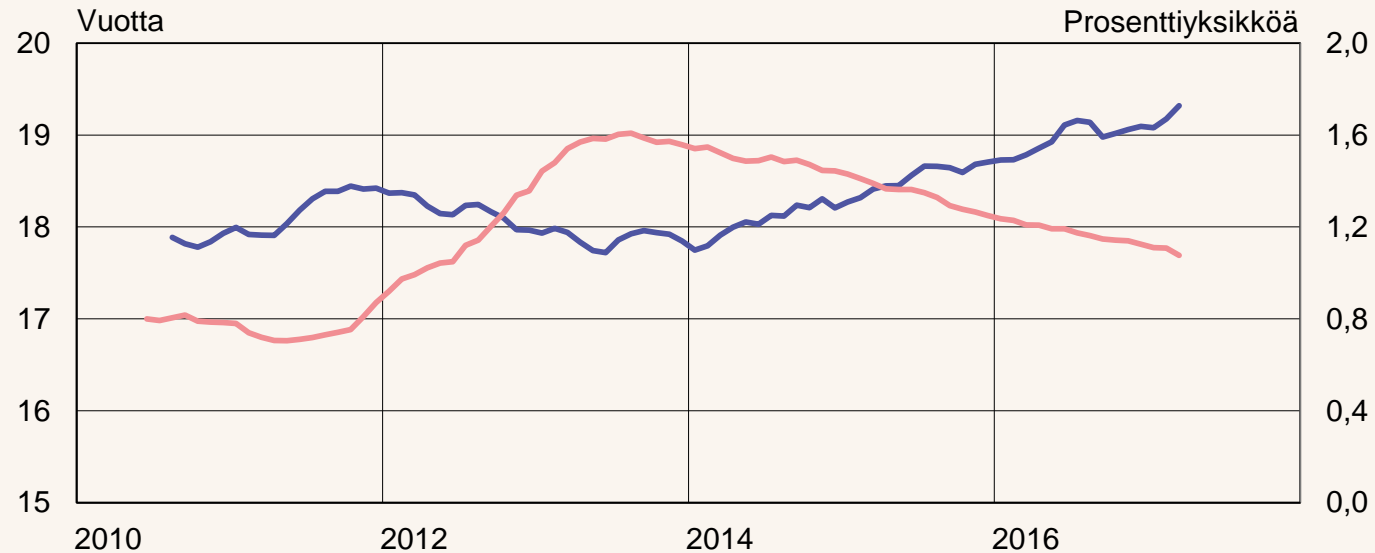
eurojatalous.fi

Uusien asuntolainojen ehdoissa höltymistä

Suomessa nostettujen uusien asuntolainojen ehdot keventyneet

- Uusien asuntolainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika* (vasen asteikko)
- Uusien asuntolainojen laskennallinen keskimarginaali (oikea asteikko)

* 3 kuukauden liukuva keskiarvo.

Lähde: Suomen Pankki.

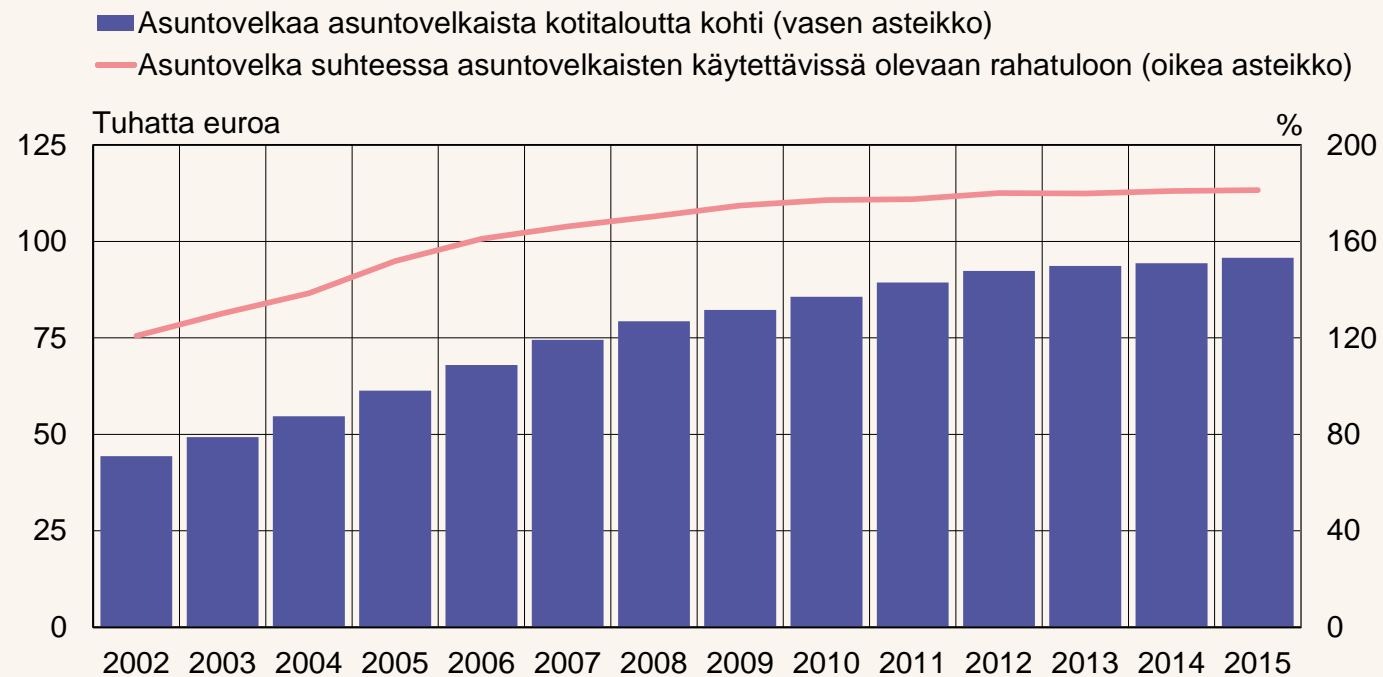
3.5.2017

eurojatalous.fi

Asuntovelkaantuneisuus kaksinkertaistunut Suomessa 2000-luvulla

Asuntovelkaantuneisuus kaksinkertaistunut Suomessa 2000-luvulla

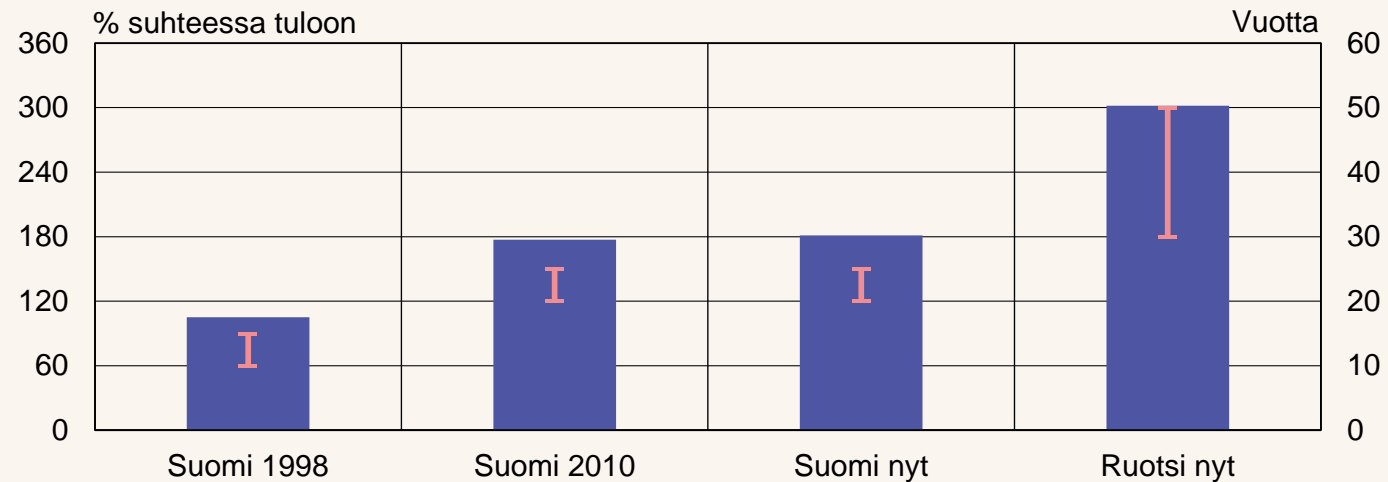
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
2.5.2017
eurojatalous.fi

Pitkät takaisinmaksuajat kasvattavat asuntovelkaantuneisuutta

Pitkät takaisinmaksuajat kasvattavat asuntovelkaantuneisuutta

- Asuntovelallisten keskimääräinen asuntovelkaantuneisuus* (vasen asteikko)
- Asuntolainan tyypillinen takaisinmaksuaika**, vaihteluväli (oikea asteikko)

* Asuntovelka suhteessa asuntovelkaisten kotitalouksien käytettävissä olevaan vuosituloon.

** Alkuperäinen, sopimukseen kirjattu takaisinmaksuaika.

Lähteet: Finanssialan Keskusliitto, Tilastokeskus, Ruotsin keskuspankki ja Suomen Pankin laskelmat.

2.5.2017

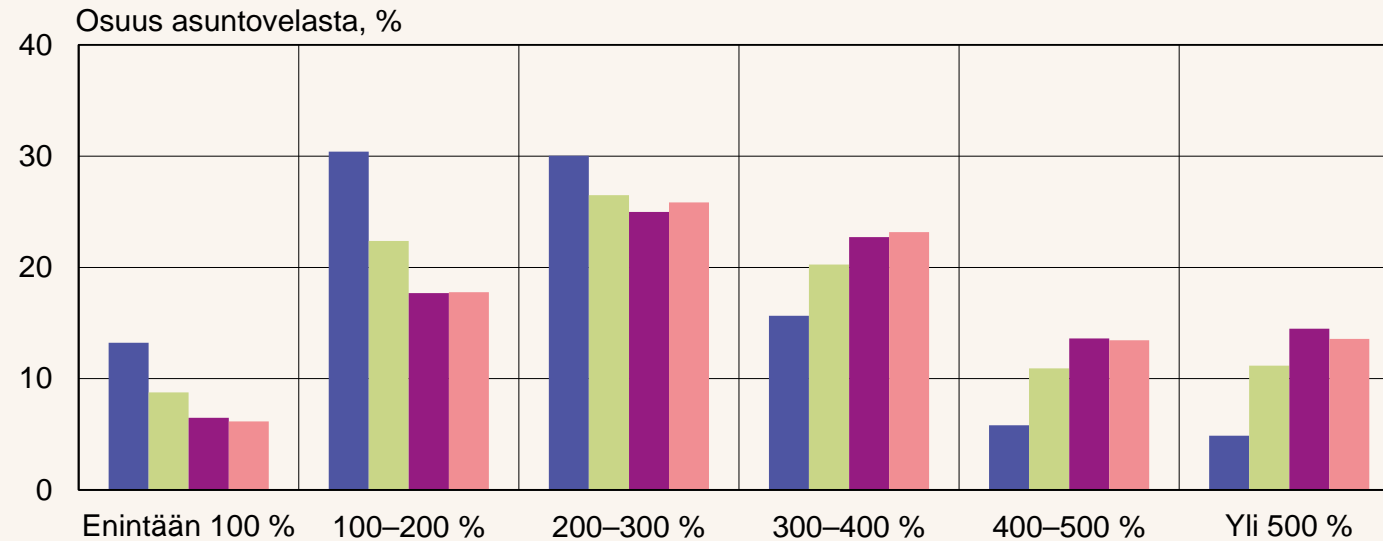
eurojalous.fi

Asuntovelasta huomattava osuus tuloihinsa nähden eniten velkaantuneilla

Suomessa asuntovelasta huomattava osa voimakkaasti velkaantuneilla

■ Vuonna 2002 ■ Vuonna 2005 ■ Vuonna 2010 ■ Vuonna 2015

Vaaka-akselilla kotitalouden asunto- ja muu velka suhteessa käytettävissä olevaan rahatuloon.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

2.5.2017

eurojalous.fi

Maksu- ja selvitysjärjestelmän häiriöihin varauduttava nykyistä paremmin

- Maksu- ja selvitysjärjestelmät kansainvälisiä ja toimivat suurelta osin Suomen ulkopuolella
- Järjestelmät ovat toimineet luotettavasti
- Suomessa varauduttava nykyistä paremmin tilanteisiin, joissa kansainväliset järjestelmät tai tietoliikenneyhteydet eivät käytettävissä

Digitalisoituminen ja uudet toimijat muovaavat rahoitustoimintaa

- Digitalisoituminen ja uudet rahoitusalan toimijat luovat innovatiivisia rahoituspalveluita ja lisäävät kilpailua
- Maksaminen muuttuu entistä reaaliaikaisemmaksi ja huomaamattommaksi
- Kulutusluottomarkkinoille uusia toimijoita

Johtokunnan jäsen Marja Nykänen
Suomen Pankki

Johtopäätökset

Sääntelykriittisen ilmapiirin voimistumisen ei tule johtaa rahoitussääntelyn vesittämiseen

- Finanssisääntelyn puutteet johtivat osaltaan globaaliin finanssikriisiin
- Keskeneneräisten globaalien sääntelyuudistusten vesittäminen kasvattaisi finanssikriisien todennäköisyyttä
- Pankkiunionia ja pääomamarkkinaunionia saatettava hallitusti eteenpäin

Tarvitaan makrovakaussäilyä kotitalouksien velanhoitokyvyn varmistamiseen

- Nykyinen enimmäisluototussuhde suojaa kotitalouksia, pankkeja ja taloutta erityisesti asuntojen hintojen *laskulta*
- Keinovalikoimaan tarvitaan tehokkaampia välineitä kotitalouksien velkaantumisen ja asuntoluotonannon *kasvun* hillitsemiseen
 - Tulosidonnaiset lainakatot
 - Asuntolainan enimmäispituus
 - Asuntolainan lyhennysvelvoite
- Välineillä voitaisiin ylläpitää nykyisiä, pääosin hyviä, lainanhoitokäytäntöjä

Kuluttajat tarvitsevat talouslukutaitoa entistä enemmän

- Talouslukutaito: kyky ymmärtää ja hoitaa omaan taloudenpitoon liittyviä asioita
- Rahoituspalveluiden helppo saatavuus ja laajeneva kirjo lisäävät talouslukutaidon tarvetta
- Viranomaisten ja toimialan osaltaan edistettävä kuluttajien talouslukutaitoa

Paljon uusia rahoitusvakauteen liittyviä artikkeleita Suomen Pankin sivuilla

- Sivuliikkeiden Suomi – tältä näyttää pohjoismainen pankkisektori
- Pitkissä ja suurissa asuntolainoissa riskinsä – Ruotsin huoli on myös meidän
- Miten asuntojen hintakuplien syntyä voidaan jarruttaa?
- Kokonaiskuva velkaantumisesta hämärtyy, kun kulutusluottojen tarjonta monipuolistuu
- Suurimmat kansainväliset vakausuhkat kohdistuvat arvopaperimarkkinoihin
- EU:n makrovakauspoliitiikan keskiössä asuntoluotot ja pankkisektorin rakenteelliset riskit
- Pääomamarkkinaunioni tukee talouskasvua ja työllisyyttä
- Maksamisen sujuttava kaikissa tilanteissa
- Maksaminen muuttuu reaaliaikaisemmaksi ja huomaamattommaksi

Johtokunnan jäsen Marja Nykänen
Suomen Pankki

Kiitos!

